

สรุปผลการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2559 คณะศิลปศึกษา

หัวข้อ : กระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียนในการเรียนรู้ทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

ตามที่คณะศิลปศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชาชีพเฉพาะ ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงภารกิจด้านการให้ความรู้และการบริการทางวิชาการ โดยการดำเนินงานวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการเรียนการสอน หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและส่งเสริมให้ภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน และภารกิจด้านต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยในส่วนของงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนนั้น ถือเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน ผู้วิจัยจะต้องเลือกปัญหาการวิจัย ออกแบบการวิจัย เลือกเครื่องมือในการดำเนินการ ตลอดจนถึงการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียน การเรียนการสอน ตลอดจนถึงการพัฒนาด้านหลักสูตรต่อไปในอนาคต ดังนั้นคณะศิลปศึกษาจึงได้เล็งเห็นความสำคัญ และดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียนในการเรียนรู้ทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์แก่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของคณะศิลปศึกษา ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือใช้ประโยชน์ในการดำเนินการวิจัยได้ต่อไป ซึ่งจากการดำเนินการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียน ในการเรียนรู้ทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ของคณาจารย์คณะศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยทางการศึกษาหรือการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ ได้ข้อสรุปดังนี้

1. การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการแก้ไข พัฒนา ปรับปรุง หรือส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยผู้ดำเนินการวิจัยคือ ผู้สอนในแต่ละรายวิชา เป็นผู้ดำเนินการวิจัยในรายวิชาของตนเอง ภายในชั้นเรียนของตนเอง สามารถกำหนดกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง หรือส่งเสริมภายนอกชั้นเรียนได้ แต่การติดตามผลควรติดตามผลภายในสภาพจริงของชั้นเรียนในรายวิชาที่กำหนดในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

2. การเลือกประเด็นในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนนั้น ผู้วิจัย (ผู้สอน) สามารถเลือกประเด็นทั้งทางบวกและทางลบในการดำเนินการวิจัยได้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนเท่านั้น แต่สามารถเลือกประเด็นในการส่งเสริมคุณภาพที่ดีอยู่เดิมให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการดำเนินการวิจัยที่ตอบคำถามที่ครูต้องการรู้หรือต้องการศึกษาในรูปแบบของการดำเนินการวิจัยเชิงทดลองด้วย

3. กระบวนการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนนั้น เริ่มจากการที่ ผู้วิจัย (ผู้สอน) สังเกตสภาพห้องเรียนของตนเองว่ามีสภาพปัญหา หรือมีประเด็นใดที่สามารถดำเนินการวิจัยและสามารถช่วยในการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4. หากผู้วิจัยเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปรับปรุงผู้เรียน ควรมีการพิจารณาเลือกประเด็นที่ความถี่หรือ โอกาสที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนอย่างเห็น ได้ชัดในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงบริบท ความเหมาะสม ความจำเป็น และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบการเลือกประเด็นวิจัยด้วย

5. เมื่อผู้วิจัยเลือกประเด็นในการดำเนินการวิจัยได้แล้ว ขั้นตอนต่อมาควรมีการศึกษาเอกสารวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยของตน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด กรอบการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการกำหนดเครื่องมือและวิธีการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการศึกษาในส่วนนี้ผู้วิจัยไม่ควรนำแนวทางการแก้ปัญหาของนักวิจัยท่านอื่นมาใช้ในงานวิจัยของตนทันที แต่ควรนำมาเป็นแนวทางประกอบการดำเนินการวิจัย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยอาจมีความแตกต่างกัน หรือสาเหตุของปัญหาที่พบมีความแตกต่างกัน

6. เมื่อผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจนได้แล้ว การดำเนินการวิจัยจะเริ่มจากการศึกษาสาเหตุของประเด็นปัญหาที่เราต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา โดยผู้วิจัยจะต้องกำหนดแนวทางและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับการศึกษาสาเหตุ เพื่อให้ทราบสาเหตุที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การศึกษสาเหตุของปัญหาไม่ควรเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยเท่านั้น แต่ควรเก็บจากผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน เพื่อให้ได้สาเหตุที่ชัดเจนให้ได้มากที่สุด

7. เมื่อทราบสาเหตุที่ชัดเจนแล้วนั้น ผู้วิจัยจะต้องกำหนดแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา ให้เหมาะสมกับสาเหตุที่พบ

8. เมื่อผู้วิจัยกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข พัฒนา หรือปรับปรุงที่เหมาะสม จะต้องมีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานและขั้นตอนหรือกระบวนการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการตามแผน

9. เมื่อดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยจะต้องมีการติดตามผลของการดำเนินการ โดยการติดตามผลการแก้ไขปัญหานั้น นักวิจัยควรมีการติดตามผลในชั้นเรียนปกติ โดยสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับชนิดข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

10. เมื่อผู้วิจัยทราบผลการติดตามผลการดำเนินการแล้ว ผู้วิจัยจะต้องมีการดำเนินการสรุปการดำเนินการที่พบว่าผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดย

10.1 ถ้าพบว่าผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการเรียนการสอนมีทิศทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจะต้องมีการวางแผนต่อเนืองว่าจะทำอย่างไรให้ผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการเรียนการสอนนั้น ดียิ่งขึ้นมากกว่าเดิม

10.2 ถ้าพบว่าผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการเรียนการสอนมีทิศทางที่ไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงกว่าเดิม ผู้วิจัยจะต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินการใหม่ หรือปรับปรุงแผนเดิมว่าจะควรทำอย่างไรให้ผู้เรียน หรือประสิทธิภาพการเรียนการสอนนั้น ดียิ่งขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

11. การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนจะต้องสอดคล้องกับกระบวนการ PDCA หรือ PAOR กล่าวคือ

11.1 มีการวางแผนในการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนหรือการเรียนการสอน

11.2 มีการนำแผนการดำเนินการที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติตามแผน

11.3 มีการตรวจสอบผลของการดำเนินการตามแผน

11.4 มีการส่งเสริมแผนการดำเนินการเดิมให้ดีขึ้น หรือปรับเปลี่ยนแผนให้ให้สามารถแก้ไขหรือพัฒนาได้ดีกว่าเดิม

*** ทั้งนี้การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนจะต้องมีรอบของ PDCA หรือ PAOR ไม่น้อยกว่า 2 รอบ ***

12. การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนต่างๆ ผู้วิจัยควรเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

13. ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ควรมีการลำดับข้อคำถามจากกว้างๆ ไปสู่ประเด็นสาเหตุที่ต้องการ มีการสร้างความเป็นกันเอง และความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

14. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยควรมีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ หรือมีการทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถเก็บรวบรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

15. การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยต้องสรุปให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

16. การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยควรมีการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความชัดเจนของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบในส่วนต่างๆ

17. ผู้วิจัยควรให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้สนใจนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยในโอกาสต่อไปหรือเป็นการขยายความรู้หรือข้อสรุปทางวิชาการต่อไปในอนาคต